WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
info@wwf.fi
wwf.fi • panda.org

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle 5.2.2026

Asia: **WWF:n lausunto Valtioneuvoston selonteosta kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta**
Viite: VNS 8/2025 vp

WWF kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleisiä huomioita

Hallitus asetti hallitusohjelmassa itselleen korkean riman lupaamalla valmistella ”*hiilinegatiivisuutta tavoittelevan uuden energia- ja ilmastostrategian, jonka keskeisenä osana on teollisuuden puhtaan siirtymän ja investointien edistäminen*”. WWF pitää hyvin valitettavana, ettei hallitus ole kyennyt lunastamaan tätä lupausta. Hallituksen oman vaikutusten arvioinnin (kuvio 4 sivulla 97) mukaan **Suomen nettopäästöt olisivat vielä vuonna 2040 noin 25 miljoonaa tonnia CO_2e**, eli Suomi olisi hyvin kaukana hiilinegatiivisuudesta. EI-strategia on valitettavasti hyvin epämääräinen sen suhteen, miten hallitus konkreettisesti aikoo edistää puhtaan siirtymän investointien toteutusta Suomessa.

Hallitus on omilla linjauksillaan luonut voimakkaita jarruja vaikuttavalle energia- ja ilmastopolitiikalle. Esimerkkejä tästä ovat logistiikkakustannusten nostamisen välttäminen sekä hakkuumääriin puuttumattomuus. Keskittymällä energiakustannusten pitämiseen alhaisina kaikille kuluttajille, hallitus on poistanut työkalupaketistaan tehokkaan keinon energiansäästön edistämiselle.

Hallituksen lähestymistavassa kestävä energia- ja ilmastopolitiikka on alisteinen talouskasvulle. Tämä näkyy muun muassa siinä, että energia- ja ilmastostrategia on vahvasti kytketty hallituksen teollisuuspoliittiseen strategiaan. WWF katsoo, että energia- ja ilmastostrategian tulisi sen sijaan asettaa reunaehtoja maamme taloudellisen toimeliaisuuden kehittämiselle. Keskittyminen fossiilisista polttoaineista irtautumiseen sekä energiatehokkuuden parantamiseen loisi erinomaisia ja inspiroivia edellytyksiä talouden uudistamiselle ja uusille innovaatioille. **Puhtaan siirtymän nimissä ei kuitenkaan tule aiheuttaa kohtuuttomia haitallisia luontovaikutuksia.** Lieventämishierarkian mukaisesti haittoja, joita ei voi välttää, tulee WWF:n mielestä hyvittää.

Hallitusohjelmassaan hallitus sitoutui kokoamaan päästövelan lyhentämisohjelman vuoden 2024 loppuun mennessä. Joulukuussa 2025 annetun EI-strategian liitteenä löytyy taulukko, jonka otsikko on oikea, mutta sisältö on täysin riittämätön suhteessa todettuihin haasteisiin. Liite 3 **ei muodosta sellaista valtioneuvoston sitovaa ja tarkkaa päätöstä, joka vastaisi ilmastolain 16 §:n vaatimusta**.

Hallitus korostaa puhtaan siirtymän tärkeyttä energiaturvallisuuden näkökulmasta. WWF yhtyy tähän arvioon, ja rohkaisee hallitusta tekemään huomattavasti ripeämpiä päätöksiä siitä, miten Suomi vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

Monilta osin Energia- ja ilmastostrategia on strategiaksi liian epämääräinen. Esimerkki tästä on sivuilla 29–30 esitetty arvio siitä, että sähköpolttoaineilla **voi olla** merkittävä rooli myös lämmityksen ja liikenteen päästöjen vähentämisessä. Hallituksen ei pitäisi aiheuttaa hämmennystä ottamalla tulkinnanvaraisesti kantaa teemoihin, joissa asiantuntija-arvioit ovat hyvin erisuuntaiset. Kokonaisuudessaan kappale 2 on valitettavasti täynnä lauseita, jotka eivät ole varsinaisia poliittisia linjauksia, vaan pikemminkin BAU-skenaarion esittelyä. Tästä hyvä esimerkki on yhdyskuntajätteen polttoa koskeva kappale sivulla 32. Toinen esimerkki on sivuilla 37–38 esitelty maankäyttösektorin kasvihuonekaasuinventaarion kehittäminen, josta hallitus on jo tehnyt kaikki tarvittavat toimeenpanopäätökset. Kokonaisuudessaan suuren yleisön on hyvin vaikeaa erottaa mitkä kappaleen 2 lauseet tuovat jotain uutta ja merkityksellistä Suomen energia- ja ilmastopolitiikkaan.

WWF pitää hyvin ongelmallisena sitä, että hallitus on pitkälti ulkoistanut energia- ja ilmastopolitiikan valmistelun elinkeinoelämän edunvalvontaorganisaatioille. Tämä näkyy erityisesti siinä, kuinka hallitus pitkälti nojaa vähähiilisyystiekarttoihin, joiden toimeenpano on täysin vapaaehtoista.

Yksityiskohtaisia huomioita

WWF lausui varsin seikkaperäisesti lausuntokierroksella esitetystä versiosta. Valitettavasti esiin nostamiamme asioita ei juurikaan huomioitu viimeistelyvaiheessa. Tässä lausunnossa keskitymme vain muutamaan erityisen tärkeäksi kokemaamme asiaan:

2.1

Yleislinjauksissa hallitus korostaa voimakkaasti datakeskusten roolia koko sähköjärjestelmässä. WWF varoittaa, että yhden nopeasti muuttuvan elinkeinosektorin liiallinen painottaminen voi aiheuttaa haitallista osaoptimointia poliittisessa ohjauksessa.

2.2

Energia- ja ilmastostrategian kappaleen 2.2.1 mukaan ”*Suomi vaikuttaa jatkossakin aktiivisesti siihen, että EU:n päästövähennystavoitteet kohdistuvat erityisesti päästökauppasektorille, jota kehitetään edelleen markkinaehtoisesti ja teknologianeutraalisti*”. WWF pitää tätä linjausta erittäin ongelmallisena, ottaen huomioon, että päästökauppasektori on ainoa EU:n ilmastopolitiikan arkkitehtuurin osa-alue, jossa trendi on viimeisten parin kymmenen vuoden aikana ollut oikeansuuntainen.

WWF toteaa, että Energia- ja ilmastostrategia on jo joiltain osin ehtinyt vanhentua. Esimerkki tästä on kappaleen 2.2.2 mainita siitä, että ETS2 alkaisi vuoden 2027 alussa (sivu 35). Jäsenmaiden päämiehet ovat sopineet, että käyttöönotto lykkääntyy vuodella, mikä vaikeuttaa taakanjakosektorin päästövähennystavoitteisiin pääsemistä ja aiheuttaa tuntuvan loven valtion talouteen.

Maankäyttösektorin osalta Energia- ja ilmastostrategia (kappale 2.2.3) on räikeän puutteellinen. Johtuen nielupolitiikan epäonnistumisesta Suomen vaikutus ilmakehään on pysynyt samana yli

parikymmentä vuotta. Toimimattomuus nielujen vahvistamiseksi uhkaa vakavasti ilmastolain ilmastoneutraaliustavoitetta.

Hallitus linjaa kappaleessa 1.3 (sivu 15), että ”*Metsien hoidosta ja kasvusta huolehditaan, jotta metsät toimivat jatkossakin nettonieluina*”. Sananvalinta on varsin kyseenalainen, ottaen huomioon, että metsämaa on LUKE:n päivitetyn khk-inventaarion mukaan ollut hyvin heikko nettonielu vuosina 2021–2024.

Voimassa olevaan Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) sisällön esittely ei anna mitään uutta linjausta, joka muuttaisi Suomen nielupolitiikan suuntaa. MISU oli jo valmistuessaan räikeän alimitoitettu haasteisiin nähden. Tällä hetkellä arvioitu vuoden 2035 nielualijäämä on kymmenkertainen MISU:sta kenties saatavaan ilmastohyötyyn nähden. WWF on esittänyt - ja esittää edelleen - että **MISU tulisi viipymättä päivittää**.

2.3

EI-strategiasta puuttuu perusteellinen analyysi siitä, miten kaikki fossiilisen energian käyttö korvataan kestävillä uusiutuvilla energianlähteillä, miten tämän siirtymän luontohaitat minimoidaan, ja **miten siirtyminen rahoitetaan eri lähteistä** (esimerkiksi julkinen/ yksityinen rahoitus). Tuulivoiman osalta EI-strategia sisältää kannatettavan yleislinjauksen valtion kilpailutukseen tarjoamista merituulivoima-alueista, sekä viittauksen Metsähallituksen voimassa olevaan strategiaan. Aurinkovoimaloiden osalta hallitus tyytyy toteamaan, että aurinkosähkön tuotantoa on tuettu EU:n RENEWFM -rahoituksen kautta.

2.4

WWF katsoo, että vetyteknologia tarjoaa tärkeitä ratkaisuja teolliseen dekarbonisaatioon, esimerkiksi terästeollisuudessa ja lannoitteiden valmistuksessa. Vedyn tuottaminen, varastointi ja siirtäminen on kuitenkin hyvin energiaintensiivistä toimintaa ja siksi **pitää hyvin tarkasti arvioida mihin vetyä kannattaa käyttää**. EI-strategiassa hallitus painottaa hyvin vahvasti RFNBO:n eli ns. sähköpolttoaineiden käyttämistä tieliikenteen käyttövoimana lähivuosikymmeninä. Tämän strategian tueksi ei ole WWF:n mielestä esitetty uskottavia perusteluja. WWF:n arvio on, että tieliikenne tulee nopeasti sähköistymään, mutta että RFNBO-polttoaineita saatetaan tarvita lentoliikenteessä vielä pitkään.

2.5

Energiatehokkuuden edistämisen osalta EI-strategia on täysin puutteellinen. Hallituksen työkalupaketissa korostetaan voimakkaasti vapaaehtoisia ja pehmeitä keinoja, kuten energiakatselmuksia, energiatehokkuussopimuksia ja informaatio-ohjausta kuten energianeuvontaa. Hallitus ei ole perustellut miksi tehokkaita ohjauskeinoja, kuten hintaohjausta, ei käytetä tämän aivan keskeisen tavoitteen edistämiseen. Normiohjaukseen viitataan vain pahasti myöhästyneen EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin kansalliseen toimeenpanoon viitaten. WWF korostaa, että

kaikella **lämmön- ja sähköntuotannolla on haitallisia luontovaikutuksia, ja siksi energiatehokkuuden parantaminen on keskeistä.**

Muun muassa NECP:n valmistelun yhteydessä EU:n komissio on kiinnittänyt huomiota siihen, että EU-lainsäädännön toimeenpano ontuu Suomessa juuri energiatehokkuuden osalta. WWF arvioi, että EI-strategia ei anna tyydyttäviä vastauksia tästä esitettyihin huoliin.

2.7

WWF ei hyväksy, että Valtio tukisi uuden ydinvoimakapasiteetin rakentamista millään tavoin, ei myöskään rakentamisaikaisen takauksen muodossa. WWF korostaa, että Suomen kokonaisedun mukaista olisi panostaa energiatehokkuuden parantamiseen sekä paikallisten uusiutuvien energialähteiden hyödyntämiseen.

2.8

Joillakin vesivoimaloilla on säätökykynsä vuoksi tärkeä rooli Suomen nykyisessä sähköjärjestelmässä. Se ei kuitenkaan ole hyväksyttävä peruste olla puuttumatta vesivoiman haitallisiin luontovaikutuksiin. WWF ei hyväksy hallituksen linjauksia kappaleessa 2.8.2. **Suomessa on huomattava määrä pienempiä vesivoimaloita, joiden merkitys säätövoiman tuottajina on mitätön, mutta joiden haitat virtavesiluonnolle ovat merkittävät**. Padonpurkua on syytä jatkaa. Lisäksi vesivoiman luontohaittoja voidaan vähentää kehittämällä säännöstelyä sekä rakentamalla kalankulkuväyliä, vaarantamatta vesivoiman roolia säätövoiman tuottajana.

2.10

Energia- ja ilmastostrategiassa ei linjata uusista veromuutoksista. Tämä on erittäin valitettavaa, ottaen huomioon, että Orpon **hallitus on keventänyt fossiilitalouden verotusta sadoilla miljoonilla euroilla, siten hidastaen ja vaikeuttaen puhtaan siirtymän etenemistä ja samalla Suomen EU-sitoumusten kuten myös kansallisen ilmastolain tavoitteiden toteutumista**. Haittaverot ovat tutkitusti tehokas tapa vaikuttaa kuluttajien päätöksiin, sekä yrityksissä että kotitalouksissa, koska veroja voi välttää käyttäytymistä muuttamalla. Lyhyellä aikavälillä fossiilisiin energianlähteisiin kohdistuvat verot voivat myös parantaa valtiontalouden tasapainoa. WWF korostaa, että laajemmat haittaveroja korostavat muutokset tulisi yhdistää sosiaaliperustaisiin kompensaatioihin, oikeudenmukaisuuden vahvistamiseksi.

3. Nykytilan arviointi

Muutosta ohjaavana strategiana EI-strategia voidaan pitää hyvin puutteellisena. Nykytilan kuvaus ja BAU-skenaarioiden esittely tuo kuitenkin hyödyllistä tietoa yhteiskunnalliseen keskusteluun.
WWF haluaa kiinnittää ympäristövaliokunnan jäsenten huomion kahteen asiaan:

1. Hallitus arvioi, että Suomi on hyvin kaukana ilmastoneutraaliudesta vuonna 2035. Vaje on kuvion 4 mukaan yli 30 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia per vuosi. Tämä kuilun poistaminen vaatisi järeitä toimia, mutta on edelleen täysin mahdollista.
2. Hallitus arvioi, ettei puupolttoaineiden käyttö tule alenemaan nykytasosta vuoteen 2040 mennessä. Tämä käy ilmi kuviosta 5. Tätä taustaa vasten on WWF:n mielestä selvää, että Suomeen tarvitaan puun teollisen polton verotusta, jonka toteutustapoja on jo selvitetty varsin pitkälle.

Lisätietoja aiheesta antaa mielellään:
Bernt Nordman, ilmasto-ohjelman johtaja, puh 050 5250348, bernt.nordman@wwf.fi

Kunnioittavasti,

Maailman Luonnon Säätiö (WWF) Suomen Rahasto, sr

Elina Erkkilä
Suojelujohtaja

Bernt Nordman
Ilmasto-ohjelman johtaja